

SUKKERROE- NYT

Danske Sukkerroedyrkere orienterer

Rundt om bladsvampe, side 4

Roeprisen forhøjes med 17,3 pct. i 2009 og 2010, side 17

Danisco Sugar solgt til Nordzucker, side 20
- dyrkerne får mulighed for medejerskab

Ligevægtspris på 3 kr på Kontraktbørsen, side 27

**HUSK ! RABAT VED
BESTILLING NU !**

maribo.com

→ PALACE

- Stabil og velkendt normal-sort
- Højt sukkerindhold
- Stort bladareal som giver tidlig skyggevirksomhed
- God rust tolerance

→ PONDUS

- Højeste økonomiske nettoresultat i NBR-forsøg 2007
- Meget højt sukkerindhold og en glat roe
- God tolerance over for rust og cercospora

→ ANGUS

- Gns. 108 i NBR-forsøg (2006-2007)
- Perfekt bladstilling og bladareal
- Rizomaniarresistent med god ramulariatolerance

Alle Maribo-sorter er pilleret efter det nye multilagsprincip. Din garanti for hurtig, sikker og ensartet fremspiring.

DANISCO

Danisco Seed · Højbygårdvej 31 · DK-4960 Holeby
Tel: +45 5460 6031 · Fax: +45 5460 7068
www.maribo.com · daniscoseed@danisco.com

Frø af bedste kvalitet

SukkerroeNyt

Udgivet af
Danske Sukkerroedyrkere
Axelborg, Axeltorv 3,1.
1609 København V
Tlf.: 33 39 40 00
Fax: 33 39 41 51
E-mail: ks@landbrug.dk
www.danskesukkerroedyrkere.dk

Ansvarshavende redaktør:
Klaus Sørensen

Redaktionsudvalgsmedlemmer:

Gdr. Knud Erik Clausen
Holtegård
Holtegårdvej 3
4930 Maribo
Tlf. 5478 1959

Gdr. Flemming Høegh
Nykøbingvej 55
Nr. Alslev
Tlf. 5443 5440

Gdr. Hans Arne Nielsen
Reerslevvej 37
4291 Ruds-Vedby
Tlf. 5826 1849

Gdr. Jens Kibæk
Kærbygård
Kærbygårdsvej 3
5220 Odense SØ
Tlf. 6595 1999

NBR Nordic Beet Research
Forsøgschef Jens Nyholm Thomsen
Sofiehøj
Højbygaardvej 14
DK-4960 Holeby
www.nordicbeet.nu
Tlf: +45 54 69 14 40

Annoncer:

Ekstrøm Annonce-Service ApS.
Bagsværd Hovedgade 296-298
2880 Bagsværd
Tlf. 4444 7747
Fax 4444 6747
Mail: roenyt@annonce-service.dk

DTP, repro & tryk:
Glumsø Bogtrykkeri A/S
Østergade 17B
4171 Glumsø
Miljøcertificeret efter ISO 14001

Bladet udkommer fire gange om året: februar, april, september og december måned. Det sendes til alle sukkerroedyrkere med kontrakt på levering af sukkerroe til Danisco Sugar og distribueres gennem postvæsenet.

Oplag: 3.000

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.
Forsidebillede:

Dyrkerskribent
Bøje Andersen
høster det
sidste hvede i
begyndelsen af
august -
se side 24
(foto: Bøje
Andersen).

Aftale om højere roepris

Jørn Dalby

Midt i den normale sommerferietid i juli lykkedes det at få nogle af forårets løse brikker til at falde på plads. Først og fremmest fik vi en prisstigning på 17,3 pct. igennem på sukkerroerne for 2009 og 2010. Stigningen giver i gennemsnit ca. 2.250 kr mere i DB2 pr. ha.

Der har været tale om et intenst forhandlingsforløb, hvor vi undervejs midt i juni bl.a. så os nødsaget til at opsigte Brancheaftalen. Det var et usædvanligt men også et nødvendigt skridt, vi måtte tage. Uden en prisstigning på niveau med de 17,3 pct. er jeg overbevidst om, at mange nuværende dyrkere havde valgt roerne fra til den kommende sæson.

Prisstigningen på 17,3 pct. har ikke gjort sukkerroerne til en guldrandet forretning, men det har bragt roerne tilbage på banen og placeret dem som en solid konkurrencedygtig afgrøde på bedriften.

Dette er også blevet bekræftet med resultatet af Kontraktbørsen, som er afviklet i først halvdel af august. Resultatet blev en ligevægtspris på 3 kr pr. ton polsukker, og vigtigst af alt oplevede vi denne gang en ligevægt på markedet mellem udbud og efterspørgsel af kontraktmængde.

Mulighed for medejerskab

Dagsordenen det seneste halve år har naturligvis også været stærkt præget af Danisco's salg af deres sukkeraktiviteter. Handlen faldt på plads den 14. juli med den nordtyske dyrkerejede sukervirksomhed Nordzucker som køber.

Jeg ønsker Nordzucker tillykke med købet og ser frem til et godt samarbejde med de nye ejere. Forud for købet havde vi drøftelser med Nordzucker, hvilket har ført til en invitation fra Nordzucker om forhandlinger med henblik på, at Nordzucker vil tilbyde de danske og svenske dyrkere et medejerskab på op til 49 pct. i Danisco Sugar.

Det er vi naturligvis positive overfor, idet et medejerskab giver os indflydelse på den fremtidige sukkerproduktion i vores del af Europa og andel i værdiskabelsen i sukkerproduktionen.

Når vi sammen med de svenske dyrkere og Nordzucker har fastlagt det nærmere grundlag for et medejerskab, vil vi indkalde til et dyrkermøde. Det grundlæggende udgangspunkt er, at et medejerskab vil være frivilligt for de enkelte dyrkere, som hver især skal tage stilling hertil.

150 mio. kr fra Danisco til de danske og svenske dyrkeres investering

Under det afsluttende forløb i juli fik vi desuden tilsagn fra Danisco om, at de vil støtte de danske og svenske dyrkeres investering i Danisco Sugar med et beløb på 150 mio. kr. Det er naturligvis et godt og positivt skridt på vejen til at blive medejere.

Selvom flere brikker således er faldet på plads, er der i høj grad også et interessant program foran os, hvor vi skal arbejde videre med og tage stilling til et fremtidigt medejerskab.

INDHOLD

Aftale om højere roepris.....	3
Rundt om bladsvampe.....	4
Mange bladlus 2008, biologi og bekæmpelse	8
Stubbearbejdning, efterafgrøder, klimadebat og jordens frugtbarhed	12
Nordzucker	14
EPD, hurtig og sikker fremspiring	16
Roeprisen forhøjes med 17,3 pct. i 2009 og 2010	17
Danisco Sugar solgt til Nordzucker	20
"Kloden Rundt": Florida gennemfører naturgenopretning på 75.000 ha sukkerland	22
Flot resultat i første prøveoptagning	23
"Dyrkeren skriver": Tørken har været hård ved roerne	24
"Udenlandske tidsskrifter"	26
Ligevægtspris på 3 kr på Kontraktbørsen.....	27
Sammenlægning af kontrakter	27

NYT FRA MARK OG FORSØG

Rundt om bladsvampe

Bladsvampevarsling i sukkerroer er kørende - bladsvampenes biologi og bekæmpelse opsummeres i det følgende.

Af
Forsøgsleder
Anne Lisbet
Hansen

Af forsøgschef
Jens Nyholm
Thomsen

Bladsvampevarsling

I 2008 er bladsvampevarsling begyndt i anden uge i juli, og vil forløbe til og med september. I 24 observationsmarker fordelt i dyrkningsområdet, vurderes ugentligt bladsvampeangreb i forhold til blad sygdom, sukkerroesort og udvikling i ubehandlet og behandlet. På basis af observationerne udsendes varsling for angreb og anbefalinger for svampebekæmpelse. Informationerne kan ses på:

1. Registreringsnet, Dansk Landbrugsrådgivning Landbrugsinfo: <http://gis.landscentret.dk/regnet/pres/present.asp?HY=2008&CT=014112&CS=43> - øverst på første side ses en oversigt over hver sygdom – hvor mange procent observationsmarker, der har angrebskarakter over nul (karak-

terskala 0-10, 10=alle blade 100 % angrebet). Idet der bør behandles ved begyndende angreb angiver denne procent altså hvor mange marker, der er på dette stadie eller har forbigået dette stadie (Foto 1).

Nederst på næste side fremgår den aktuelle varsling/anbefaling. Ved at klikke på hver enkelt sygdom midt på siden fås info om udvikling i sorter og geografiske områder. Ved klik på 'zoom ind' fås landkort i detaljer. Ved klik på 'vis tabeller og udviklingskurver' kan detaljerede angrebskarakterer ses.

2. Dansk Landbrug Sydhavsøerne Plan-teavlsrådgivning (DLSyd), Plantenytt samt sms-service.
3. Danisco Sugar A/S Agricenter's hjemmeside: <http://www.sukkerroer.nu/cms/connect/agri/da> samt sms-service.

Projektet Bladsvampevarsling er et fælles projekt mellem Danisco Sugar A/S, DLSydhavsøerne og NBR Nordic Beet

Research. Projektet finansieres af DKS og NBR Nordic Beet Research.

Vigtigste bladsvampe

De tre vigtigste bladsvampe er Ramularia, meldug og bederust. Meldug og bederust er gennem årtier velkendte bladsvampdomme i sukkerroer. Ramularia-svampen spredte sig for alvor fra slutningen af 1980'erne, og er nu en af de alvorligste bladsvampe. Cercospora er en nyere sygdom, der tilsyneladende spredes i dyrkningsområdet og observeres hyppigere hvert år. Svampen kræver høj temperatur og fugt, og er en alvorlig bladsvamp i resten af Europa samt i USA. Geografisk spredning af svampen kan forløbe relativt hurtigt. Siden 1976 har Cercospora bredt sig fra de sydlige egne af Holland til at dække hele landet i 2003.

Angreb af bladsvampe kan medføre op til 20 % i udbyttetab. Størst udbyttetab kan måles i modtagelige sorter, hvor angrebene begynder tidligt i juli og fortsætter til optagning fra oktober til hen i december. Bladsvampene hæmmer bladapparatets fotosyntetiske funktion og reducerer energiproduktion og vækst.

De enkelte bladsvampe har forskellige optimale klimaforhold, spredningsmåder samt overvintringsbiologi. Således har Ramularia optimale forhold ved 17-20 °C og 95 % relativ luftfugtighed, mens meldug har optimum ved 25 °C og 30-40 % relativ luftfugtighed. Bederust inficerer og spredes ved temperaturer mellem 15-20 °C med relativ høj luftfugtighed. Alle bladsvampene spredes med vind, men Ramularia og Cercospora spredes hovedsagligt med vandplask.

Forekomst

I de senere år er tidlighed og styrke af angreb steget. I de sidste tre år har der i dyrkningsområdet været især meget tidlige og kraftige meldugangreb samt sene og meget kraftige angreb af Ramularia. En stor forklaringsgrad tillægges den igangværende stigende temperatur i efterårsmånederne, som også bidrager med en øget tilvækst.

Bekæmpelse af bladsvampe

Bekæmpelsesstrategi mod bladsvampe i sukkerroer involverer, udover et 3-4 årigt sædskifte og jordbearbejdning, dels anvendelse af resistente sukkerroesorter og dels behandlinger med svampemidler.

Resistens i sorter

En sukkerroesort kan have partiel resistens indbygget mod en eller flere

Angrebsoversigt - Fabriksroer

Vis indtil: 13 august

Meldug
Karakter 0-10, % marker m. kara.>0

Ramularia
Karakter 0-10, % marker m. kara.>0

Bederust
Karakter 0-10, % marker m. kara.>0

Vis resultater for:
Meldug, karakter 0-10
Cercospora, karakter 0-10
Ramularia, karakter 0-10

Angrebsoversigt → Kortoversigt

Vis: Ubehandlede. Behandlet indenfor de seneste 5 uge(r).

Vælg: Ugen frem til: 13. august Skadevolder: Meldug, karakter 0-10

Vis på kortet:
Bekæmpelses- behov
Angreb
Angreb og skadetærskel
Angreb, tal
Afgørelses stadium, tal

Opdater kort

Klik på kortet giver:
Zoom ind 2x 4x 8x
Zoom ud
Centrer
Zoom hele kort

Angreb, Meldug i Fabriksroer, Angus
7. august - 13. august 2008

Angrebne og sunde planter
■ % angrebne planter
■ % sunde planter

Vælg sort / gruppe:
<Ingen gruppe>
Angus (5)
Frieda (1)
Gunilla (2)
Jenny (1)
Julietta (4)
Palace (1)
Rasta (1)
Stine (NL) (7)
Theresa (1)
Tuva (D) (1)

* Tal i parentes angiver Tallene bag sorterne

Angrebsoversigt → Kortoversigt → Tabeller og kurver

Vis: Ubehandlede. Kun behandlede. Vælg: Ugen frem til: 13. august Skadevolder: Meldug, karakter 0-10

karakter 0-10 registreret i ugen 7. august - 13. august 2008:

Sort	Fordeling af observationer					Gns. stadium	Antal observationer
	Karakter 0	Karakter 1-2	Karakter 3-5	Karakter 6-8	Karakter 9-10		
Angus	40 %	40 %	20 %	0 %	0 %	39	5
Frieda	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	39	1
Gunilla	0 %	0 %	50 %	50 %	0 %	39	2
Jenny	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	39	1
Julietta	0 %	50 %	25 %	25 %	0 %	39	4
Palace	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	39	1
Rasta	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	39	1
Stine (NL)	29 %	43 %	29 %	0 %	0 %	39	7
Theresa	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	39	1
Tuva (D)	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	39	1

Foto 1. Udpluk fra den information der kan hentes om bladsvampevarsling på registreringsnettet fra Dansk Landbrugsrådgivning Landbrugsinfo (se tekst).

bladsvampe. Partiel resistens ses ofte som en forsinkelse i sygdomsudviklingen modsat en fuldstændig resistens, der yder fuldstændig modstandsdygtighed, kendt blandt andet fra mlo-resistens mod meldug i vårbyg. I udnyttelse af sorterens resistensegenskaber er det vigtigt at belyse deres forskellige modtagelighed overfor de fire bladsvampe i det aktuelle dyrkningsår. Modtageligheden hos den enkelte sort i et givent år kan afhænge blandt andet af forekomst af forskellige svamperacer samt svampenes indbyrdes konkurrence.

Sorternes sygdomsmotagelighed undersøges hvert år i to markforsøg i NBR Nordic Beet Research. Her vurderes bladsvampeangreb i markeds-, observations- og kandidatsorter og påvirkning af udbytte måles.

Effekt af fungicider

I sukkerroer anvendes især svampemidlerne Opus og Opera, og andre midler som Tilt 250 EC og Amistar er også godkendte. Aktivstofferne tilhører hovedsagligt fungicidgrupperne triazol og strobiluriner. Triazol har sin virkning på svampene hovedsagligt på

det tidspunkt, hvor svampehyfen suger sig fast på plantevævet lige inden den egentlige indtrængning. Derved virker de især forebyggende, og ved behandling efter at symptomer er blevet synlige, hæmmes dannelsen af nye svampesporer. Strobiluriner hæmmer sporespiring på bladoverfladen inden en egentlig kontakt til bladvævet; aktivstofferne har en relativ lang persistens på bladoverfladen, hvor imens nye angreb afværges. Derfor virker de især præventivt.

Antal behandlinger

For at opnå høj effekt af den første behandling bør den udføres, når de første symptomer fremkommer, og der fortsat er udsigt til optimale klimaforhold for svampen. Således søges epidemiske angreb afværget så tidligt som muligt og med høj effekt. Behandles for tidligt i forhold til angrebets indtræffen udnyttes midlet for kort tid. Dermed opstår der hurtigere et behov for opfølgende behandling. Hvis angrebet får lov til at udvikle sig, inden bekæmpelsen udføres, bør doseringen hæves eller behandlingen skal gentages, idet fungicidernes virkning er mere forebyggende end helbredende.

Spørgsmålet om behov for en opfølgende behandling vil afhænge af virkningstiden på første behandling, sortens modtagelighed og styrken af smittetrykket. Er smittetrykket kraftigt, eller der er nye angreb af en ny svamp, vil der blive et behov for en yderligere behandling. Er smittetrykket reduceret kan en yderligere behandling måske undgås. Anvendelse af reducerede doser kræver – i forhold til fuld dosering – en nøjere fastsættelse af behandlingstidspunkterne samt hyppigere observationer i marken, hvilket varslingsystemet gerne skulle hjælpe til med.

I 2006 med meget varmt og fugtigt klima i efterårsmånederne blev der i forsøg observeret tidlige kraftige meldugangreb og sene kraftige angreb af *Ramularia*. Tilvækst i sukkerroerne var meget høj. Resultaterne fra forsøg viste et øget nettomerudbytte ved både tre og fire behandlinger med 0,25 l/ha Opus ved sen optagning i december. I 2007 var temperaturerne lavere i efterårsmånederne, og selvom der blev taget op i januar gav to behandlinger det højeste økonomiske udbytte. ■

Foto 2. På foto ses fra venstre angreb af meldug, bederust, *Ramularia* og *Cercospora*.

ØNSKER DE EN FREMTID
UDEN FORHINDRINGER !

SÅ VÆLG SORTEN
STINE

PRØVESORT : ZANZIBAR

- Højt økonomisk udbytte
- Tolerant over for Ramularia
- Rhizomania resistent

Udbytte (polsukker/ha relativ)	
108	'07
113	'06
108	'05
109	'04

SESVANDERHAVE
value through synergy

Mange bladlus 2008 - biologi og bekæmpelse

Af
Forsøgsleder
Anne Lisbet
Hansen

Projektleder
Åsa Olsson

I mange år har der ikke været behov for bekæmpelse af bladlus, men i 2008 har der været udbredte angreb. Hvorfor har Gaucho ikke holdt bladlusene nede? I denne artikel gennemgås virkning af Gaucho samt biologi og bekæmpelse af fersken- og bedebladlus.

Årsagen til Gaucho's tilsyneladende manglende virkning i år antages at skyldes de meget tørre forhold omkring frøpillen i maj og juni. Dette har i 2008 bevirket en meget begrænset optagelse i planten. En eventuel senere optagelse antages at have været for svag til bekæmpelse af bladlusene.

Erfaringer fra England

I 2007 havde man lignende situation i England. Den milde vinter og tørre og varme forår medvirkede til at både grønne og sorte lus overlevede og blev opformeret i stor mængde. Senere blev der også konstateret virusgulrot. På grund af det nedbørsfattige forår blev bejdsemidler ikke optaget i tilstrækkelig koncentration til at bekæmpe bladlusene. Efter en nedbørsperiode, hvor 40 mm faldt på en uge, begyndte bejdsemidlerne at vise effekt efter to uger, men nogle steder tog det længere tid inden lusene blev bekæmpet og forsvandt fra roeafgrøden. Bladlusene blev ikke fundet til at

Sidste halvdel af april, maj og juni måned 2008 bød på usædvanlige varme og tørre forhold både i Danmark og Sverige. I begyndelsen af juni blev bedebladlus observeret i mange danske roemark og fra midsommer også i svenske marker. Klimaforholdene har været gunstige for indflyvning og opformering af bladlus, og angrebene tog til i styrke indtil hen i juli.

Siden 1998, hvor det blev muligt at anvende Gaucho som insektbejdsemiddel i sukkerroer, har der kun været ubetydelige angreb af bedebladlus og ferskenbladlus. Det skyldes at virkning mod bladlus holder - under normale klimaforhold - til anden uge af juli. Således har sprøjtninger mod bladlus været overflødige i mange år. Spørgsmålet er derfor, hvorfor Gaucho tilsyneladende ikke i tilstrækkelig grad kunne holde bladlusene nede i år?

Virkning af Gaucho

For at Gaucho virker, skal aktivstoffet imidacloprid frigives fra roepillen og ligge i en zone, hvorfra planten under

spiring kan optage stoffet via rodsystemet. Stoffet transporteres med saftstrømmen op og ud til bladspidserne. Koncentrationen af Gaucho i plantevævet fortyndes med tiden dels på grund af større andel af bladmateriale, og dels fordi en nedbrydning af stoffet løbende foregår både i jord og plante. Imidacloprid virker på insektet både ved direkte kontakt og ved indtagelse. Stoffet blokerer nervesystemet i insektet.

Bedebladlus er sorte med eller uden vinger. De vingede individer kan have to rækker hvide vokspletter på ryggen. Nymfer er mindre, men ligner ellers de voksne bladlus.

være resistente mod bejdsemidlerne bl.a. Gaucho.

Bekæmpelsestærskler

Både bedebbladlus og ferskenbladlus lever af plantesaft, som de suger fra bladenes ledningsstreng. Bladene belægges med et klistret lag af sukkerstof 'honningdug', som lusene udskiller. Det angribes efter et stykke tid af sekundære svampe. Bladene krøller og ruller sammen, og visne partier ses efterhånden. Når populationerne kommer op på tusindtal per plante, kan bedebbladlusenes sugning på bladene give skader på roerne. Planterne regenererer og kompenserer dog ofte for tabet, især hvis vandbalancen er gunstig i vækstsæsonen. Udbyttetab kan forøges under tørre forhold.

I DK er den hidtil anvendte bekæmpelsestærskel 15 % planter med kolonisering af bedebbladlus, mens man i Sverige anvender en tærskel på 40 % angrebne planter eller 20 lus per plante baseret på forsøg fra 1980'erne.

Bekæmpelsestærsklen for ferskenbladlus er meget lavere end for bedebbladlus, idet denne lus kan overføre BMYYV-virus (Beet mild yellowing virus) der er hovedårsagen til virusgulrot. I England og Sverige er skadetærsklen 1 ferskenbladlus per 4 planter. I DK udløser fund af ferskenbladlus i en mark et behov for bekæmpelse.

Forsøgsresultater

Foreløbige resultater fra insektbejdseforsøg i Sverige og Danmark 2008 viser, at selvom der har været lidt færre planter med kolonisering i Gaucho-bejdsede planter i juni – så har effektiviteten været for ringe mod bedebbladlusene i år. Dette gælder også nye typer af afprøvede bejdsemidler.

For at undersøge hvor meget nedbør, der - efter en tørke periode - kræves for at

Under angreb af bedebbladlus kan "hvide skeletter" ses, dette er lusenes hudskifte og tegn på at opformeringen forsætter.

få virkning af Gaucho i gang igen, blev der i et forsøg på Sofiehøj midt i juni opvandet parceller med henholdsvis 0, 10, 20 og 30 mm nedbør efterfulgt af naturlig 10 mm regn. Efter tre uger var der ikke virkning at spore endnu, og det må antages at nedbør så sent på sæsonen ikke hjælper på kraftige angreb.

Bekæmpelse med marksprøjtninger

Normalt vil Gaucho-bejdningen give en tilstrækkelig beskyttelse af roeafgrøden sæsonen igennem overfor angreb af bladlus. Det er erfaringen fra både praksis og forsøg igennem de sidste 10 år samt fra de forudgående forsøg, der er udført igennem 1990'erne.

Men når nu at angreb alligevel på grund af de tørre forhold udvikler sig i juni og skadetærsklen overskrides kan yderligere bekæmpelse ved sprøjtning bedst gennemføres med et pirimicarbmiddel som for eksempel Pirimor. Pirimicarb er for det første svagt systemisk og transporteres fra oversiden til undersiden af bladene, for det andet og vigtigst har det en stærk dampvirkning, og endeligt virker det ved direkte kontakt med lusene. Det er skånsomt overfor bier samt lusenes

naturlige fjender. Pirimicarb virker ved at hæmme et enzym (acetylcholinesterase) i bladlusens nervesystem.

Doseringen for Pirimor overfor bedebbladlus kan være 250-300 gram per ha; overfor ferskenbladlus skal anvendes 300 gram. For at opnå tilstrækkelig effekt og for at minimere risiko for resistensopbygning må doseringerne ikke reduceres. Resistensopbyggelse i en mark et givet år betyder, at bekæmpelse reelt kun kan foretages med urealistisk høje doseringer eller midler, der ikke aktuelt er godkendt.

For at opnå fuld effekt eller bare tilfredsstillende effekt af en sprøjtning overfor bladlus i roer er sprøjteteknik og sprøjteforhold helt afgørende. Negligeres blot et af følgende krav er det sandsynligt, at effekten af sprøjtningen reduceres til næsten ingen virkning. Og det er ikke nødvendigvis, fordi midlet ikke virker. En effektiv sprøjtning kræver: Stille vejr, tidlig morgen eller aften med temperatur under 20 °C stigende i løbet af den efterfølgende formiddag til lidt over 20 °C, saftspændte blade, mindst 3 bar tryk, 250 – 300 ltr vand/ha, hastighed på maksimalt 6 km i timen samt en bomhøjde, der bevirker fuld dækning og god

nedtrængning helt ned i hjerteskuddene. Ved anvendelse af fladsprededyser (110 grader) er et udgangspunkt 25 cm over roetoppen. Luftassistance kan yderligere forøge effekten.

Pyrethroider er kontaktmidler og ikke skånsomme mod nyttedyr. På grund af bladlusenes placering på planterne og eventuelt oprullede blade er det meget vanskeligt at ramme lusene med midlet. Derfor anbefales pyrethroider kun anvendt indtil roernes 6-8 bladstadie. I 2008 har forsyningen af Pirimor i DK været meget begrænset, hvilket har bevirket, at mange dyrkere har anvendt et pyrethroid oftest med ringe effekt til følge.

Bedebladlus biologi

Den hyppigst forekommende bladlus i bederoer er bedebladlus (*Aphis fabae*) og normalt ses de første lus omkring midsommer. De er sorte og kan have to rækker af hvide voksplatter på ryggen. Lusene sidder først og fremmest på bagsiden af yngre blade. Optimale forhold for en stor og hurtig opformering er varme, sol og tørre forhold.

Bedebladlus overvintrer som æg på benved og kalkved; æg klækkes og efter 2-3 generationer dannes vingede lus, der flyver til sommerværten, som blandt andre er bederoer, spinat, hestebønner, valmuer og hvidmelet gåsefod "melde". Bedebladlusen opformeres gennem 6-7 generationer med 9-14 dages mellemrum, og store kolonier på bladene dannes. For hver generation bliver andelen af vingede lus større. Efterhånden bliver bederoe en dårligere vært for bedebladlusen som flytter til andre værter (svinemelde, ager tidsel, skræpper), hvor de yderligere kan danne 4-5 generationer. I juli og august i bederoer ses populationerne desuden at blive nedbrudt som følge af parasitering af snyltehvepse og insektdræbende svampe. Mod slutningen af sæsonen

danner bedebladlusen hanner, parring foregår og hunner flyver til vintervært og lægger æg.

Ferskenbladlus biologi

Forekomst af ferskenbladlus er ofte beskedent, men er en vigtig bladlus at observere, fordi den kan være bærer af virusgulrot. De uvingede bladlus er grøn-, eventuelt rødlig, de vingede individer har sort hoved og grønlig krop med sorte pletter.

Ferskenbladlus kan overvinde i roekuler og andre beskyttede steder. I milde vintre kan den overvinde på friland (over 4 °C). Den kan desuden føres hertil med vinden fra andre lande. Under sydligere himmelstrøg har den egentligt værtskifte på ferskentræer. Lusene flyver til sommerværten ved 12-14 °C; den har mange sommerværter – bederoe, spinat, raps, kartofler og flere ukrudts- og havebrugsarter. Ferskenbladlusens sugning giver sjældent alvorlige skader, men den er en effektiv vektor for virusgulrot. Derfor er skadetærsklen for ferskenbladlus meget lav. Det er de første vingede lus, der er den primære smittekilde for virusgulrot i maj måned. Hunnerne ligger nogle æg

Kraftigt angreb af bedebladlus, hvor bladene ruller sammen og visner.

på den første plante, derefter flyver den videre til næste plante osv. Senere på sommeren dannes både uvingede og vingede individer og kolonier kan opbygges.

Virusgulrot

Før 1998, hvor det blev muligt at

Angreb af virusgulrot, bladene gulner mellem bladnerverne som forbliver grønne.

anvende Gaucho som insektbejdsemiddel i sukkerroer var virusgulst ofte en alvorlig skadegører i sukkerroer. Virusgulst kan give reelle udbyttetab, ved tidlige og kraftige angreb op til 30-40 %. Derfor gennemførte roedyrkerne indtil 2003 hvert år registrering og varsling af angreb af bladlus i roer med henblik på at undgå angreb af virusgulst. Virusgulst kan iagttages fra midten af juni, hvor gul-orangefarvede og tykke blade forårsages hovedsageligt af smitte med BMVY-virus (Beet mild yellowing virus). Denne virustype kan spredes med ferskenbladlusen.

Trods invasion i England i 2007 udeblev en virusgulst epidemi, og kun 0,5 % af de undersøgte ferskenbladlus indeholdte virus. Kun få ferskenbladlus er fundet i Danmark og Sverige i 2008, og kun sporadiske symptomer på virusgulst kan ses enkelte steder.

Resistensudvikling

Resistensudvikling i ferskenbladlus mod pirimocarb (MASE) og pyrethroider (kdr) er kendt og udbredt siden 1980'erne i England og Sydeuropa, og ligeledes i DK. Lusenes hurtige opformeringsrate i kombination med at der næsten hvert år blev bekæmpet lus ved gentagne behandlinger i næsten alle roemarken er hovedårsagerne til resistensudviklingen.

Brooms Barn i England følger resistensudviklingen hvert år. Siden 2001 er ferskenbladlus med pirimicarb-resistens steget i antal, og resistensen var udbredt under det kraftige angreb i 2007 med 40 % bærende lus i 5 ud af 12 regioner og i en region op til 90 % bærende lus. Ligeledes var pyrethroid-resistensen udbredt, og anses nu for at være almindeligt forekommende i England. En lav frekvens af ferskenbladlus bærende på begge resistenstyper blev også fundet i England 2007. Engelske dyrkere må derfor sprøjte mod ferskenbladlus i for-

hold til forekomst af resistens og bruge midler, hvor pirimicarb og pyrethroid er kombineret.

Vigtig er det, at der ikke er fundet resistens i ferskenbladlus mod den gruppe af insekticider som Gaucho tilhører

(neonicotinoider). Følsomheden skal bibeholdes så længe som muligt, og så lang tid man ikke anvender Gaucho i andre afgrøder i sædskiftet er risiko for resistensopbygning mindre. ■

Roe systemer

Hylleberg leverer og servicerer Grimme Maxtron-roeoptagere til moderne roeavl.

6-rk. selvkørende Grimme MAXTRON 620 med 22 tons tank og Grimmes meget roste optagnings- og rense-system.

Unikt larvebåndstræk og 2 store baghjul fordeler jordtrykket over hele arbejdsarealet.

Grimme MAXTRON 620 kan tage roer op under selv de sværeste forhold, uden at beskadige roerne og komprimere jorden. Grimmes nye dataindsamlingsprogram OPTIPLAN-PROFI, kan indsamle alle data under kørslen og overføre dem direkte til en computer.

Med Grimme MAXTRON 620 er du altid flere roespidsere foran de andre.

- den direkte vej til specialisten

Hylleberg

Løvhegnet 9-11 · DK-8840 Rødkærsgård
Tlf. +45 8665 8499 · Fax +45 8665 8287
hylleberg@hylleberg.dk · www.hylleberg.dk

Stubbearbejdning, efterafgrøder, klimadebat og jordens frugtbarhed

Af
Projektkoordinator
Otto Nielsen

Som omtalt i forrige nummer af Sukkerroe-Nyt (februar 2008) er der startet et nyt jordbearbejdningsprojekt i efteråret 2007, hvor stubbearbejdning og efterafgrøder spiller en væsentlig rolle. I 2007 blev der igangsat tre forsøg i Sverige og to i Danmark, og i 2008 er tre nye forsøg startet op i Danmark.

Stubbearbejdning eller ej?

I projektet er det primære formål med stubbearbejdningen at sikre en god etablering og vækst af efterafgrøden (se nedenfor). Dernæst har det interesse, om stubbearbejdningen kan forbedre jordstrukturen i forhold til sukkerroedyrkning, da det er velkendt, at sukkerroer er følsomme overfor jordstruktur. Er der for eksempel køreskader i marken eller er jorden generelt kompakt, kan der løses op med stubharven forudsat bearbejdningen foretages under tørre forhold. I projektet anvendes en relativ dyb opharvning på 15-20 cm, som sammenlignes med en øverlig bearbejdning på 3-5 cm (billede 1).

Hvis man tager udgangspunkt i miljø- og klimaforhold har stubbearbejdning negative følger i form af næringsstofudvaskning, nedbrydning af jordens kulstoflager samt brændstofforbrug. For samlet set at få en gavnlig effekt af stubbearbejdningen er det derfor væsentligt at stubbear-

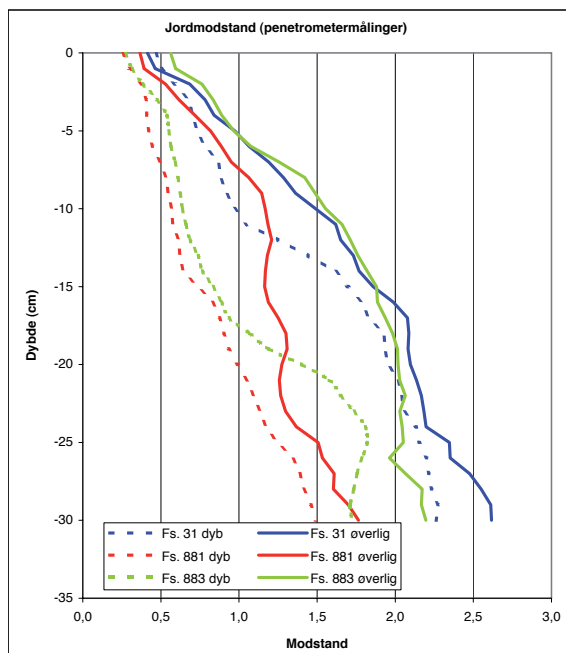
Billed 1. I projektet sammenlignes øverlig (3-5 cm) (til højre i billedet) og dyb (15-20 cm) stubbearbejdning. Den dybe bearbejdning er foretaget med en kraftig stubharve og den øverlige bearbejdning med en rotorharve. Bearbejdningen med rotorharve udføres for at sikre etablering af efterafgrøde.

bejdningen på et senere tidspunkt øger opsamlings af næringsstoffer og kulstof (forbedret vækst af efterafgrøde og sukkerroer) samt eventuelt giver et reduceret brændstofforbrug ved den følgende jordbearbejdning.

Der er delte meninger om, hvor meget eller hvor lidt en jord skal bearbejdes, for at den bliver mere frugtbar. Forsøg med sukkerroedyrkning tyder på, at sukkerroer kræver en løs overjord (0-20 cm) for at lykkes. Problemet med disse undersøgelser samt maskinafprøvninger er generelt, at der ofte ikke foretages jordfysiske målinger af jorden i forbindelse med afprøvningerne. Man ved derfor ikke, om jorden overhovedet havde behov for bearbejdning eller hvor meget bearbejdningen ændrede jordens struktur. De manglende undersøgelser skyldes bl.a., at det ikke findes enkle metoder til hurtigt at kvantificere jordstruktur.

I projektet anvendes en række jordfysiske undersøgelser. Blandt disse er penetrometermålinger til kvantificering af jordens modstand. Penetrometeret består af et spyd forbundet til en datalogger. Når spyddet presses i jorden måles og registreres jordens modstand. Jordmodstand regnes for en væsentlig karakter i forhold til jordens frugtbarhed idet rodvæksten går i stå, når modstanden er for stor. Måling af jordmodstand kan dog ikke stå alene, da rødder for eksempel kan vokse i små porer og sprækker som ikke registreres med penetrometeret. Endvidere er jordmodstanden stærk afhængig af jordens vandindhold.

I figur 1 er jordmodstanden vist for tre forsøgslokaliteter efter henholdsvis øverlig (3-5 cm) og dyb stubbearbejdning (15-20 cm). Jordmodstanden i øverligt bearbejdet stubjord er væsentlig højere for to af lokaliteterne (31, 883), hvilket

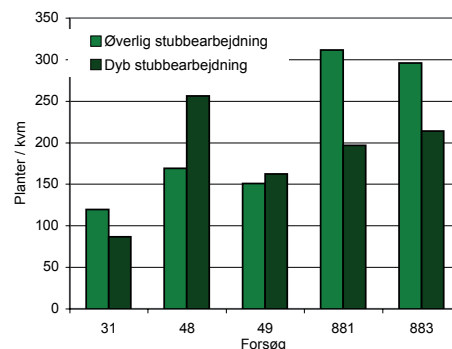
Efterafgrøder eller ej?

Efterafgrøder anses generelt for at gavne jordstrukturen, idet der sker en lagring af næringsstoffer og kulstof. Af langsigtede dyrkningsmæssige hensyn bør der derfor dyrkes efterafgrøder, mens det er mere uvist, om det kan svare sig økonomisk på kort sigt. Endvidere er det muligt at reducere antallet af roecystenematoder, såfremt efterafgrøderne etableres tidligt og har en god vækst. I projektet kvantificeres efterafgrødernes forfrugtsværdi for sukkerroer og endvidere indsamles en række data omkring efterafgrødernes vækst over og under jorden samt deres evne til at opsamle kvælstof.

Figur 1. Jordmodstand efter øverlig (3-5 cm) og dyb (15-20 cm) stubbearbejdning. Målingerne er foretaget i vandmættet jord.

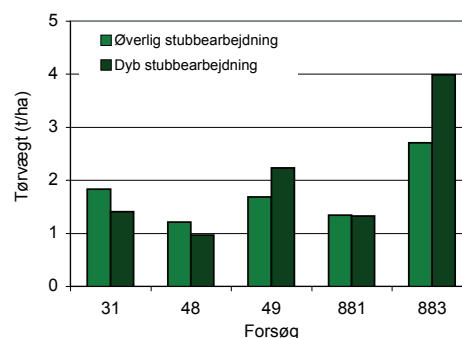
kan skyldes, at jorden her ikke har været pløjet i en årrække. Endvidere er effekten af den dybe stubbearbejdning forskellig i de tre forsøg. I forsøg 883 har stubbearbejdning reduceret jordmodstanden meget og den er nu sammenlignelig med forsøg 881, mens jordmodstanden i forsøg 31 fortsat er meget høj. Udgangspunktet for de tre jorde og effekten af bearbejdningen er således forskellige, når denne beskrives med jordmodstand.

I forsøgene etableres efterafgrøden (gul sennep) samtidig med stubbearbejdningen (billede 2). I relation til bekæmpelse af nematoder anbefales en plantebestand på mindst 160 planter pr. kvadratmeter. Dette er opnået i tre af de fem forsøg med en udsædsmængde på 20-30 kg frø pr. hektar (figur 2). Forskellen i plantetal

Figur 2. Plantebestand af gul sennep ved etablering i øverlig (3-5 cm) og dyb (15-20 cm) bearbejdet stubjord.

ved de to stubbearbejdningsdybder skyldes primært forskelle i udsædsmængder idet der i forsøg 881 og 883 blev udsået omkring 30 kg frø ved den øverlige bearbejdning og omkring 20 kg frø ved den dybe bearbejdning. Tilsvarende var udsædsmængden i forsøg 48 højere ved dyb bearbejdning end ved øverlig bearbejdning.

Figur 3. Tørstofproduktion for gul sennep ved etablering i øverlig (3-5 cm) og dyb (15-20 cm) bearbejdet stubjord.

Den største tørstofproduktion blev opnået i forsøg 883 ved den dybe stubbearbejdning efterfulgt af øverlig stubbearbejdning i samme forsøg (figur 3). Den forbedrede vækst af gul sennep kan formodentlig forklares med, at den forudgående afgrøde var blevet gødet med gylle. Den største tørstofproduktion blev i forsøg 49 og 883 opnået med dyb stubbearbejdning og hvis plantetallet havde været ens, havde tørstofproduktion formodentlig også været størst ved dyb stubbearbejdning i forsøg 881. Derimod gav øverlig stubbearbejdning den største

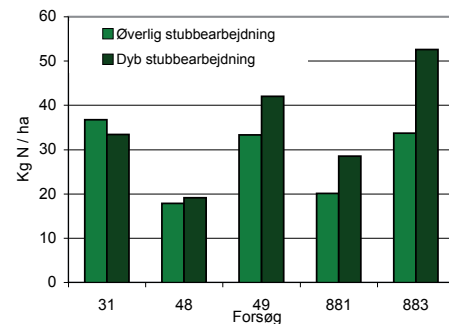
Billede 2. Efterafgrøder (gul sennep) etableres i forbindelse med stubbearbejdningen.

tørstofproduktion i forsøg 31 og 48. Resultaterne bør sammenholdes med den opnåede effekt af den dybe stubbearbejdning, hvilket for eksempel for forsøg 31 var begrænset, hvis der ses på jordmodstand (figur 1).

I forsøgene opsamlede den gule sennep 20-50 kg N pr. hektar, og i fire af de fem forsøg blev der opsamlet mest kvælstof ved den dybe bearbejdning (figur 4). Den

største opsamling af kvælstof er som forventet sket i forsøg 883, hvor der til den forudgående kornafgrøde var givet gylle.

På nuværende tidspunkt dyrkes der sukkerroer i forsøg 31, 881 og 883 og det bliver interessant at se, om stubbearbejdning og efterafgrødedyrkning får positiv indflydelse på sukkerudbyttet og dermed på kort sigt har forbedret jordens frugtbarhed. ■

Gul senneps opsamling af kvælstof ved etablering i øverlig (3-5 cm) og dyb (15-20 cm) bearbejdet stubjord.

Nordzucker

Af Klaus Sørensen

Som omtalt på side 20 har Nordzucker købt Danisco Sugar.

Nordzucker er en dyrkerejet tysk sukervirksomhed, som dækker sukkerproduktionen i den nordlige del af Tyskland. Desuden har Nordzucker sukkerfabrikker i Polen, Slovakiet og Serbien.

Nordzucker havde i regnskabsåret 2007/08 en omsætning på 9,7 mia. kr. Til sammenligning var omsætningen i Danisco Sugar i samme periode på 6,8 mia. kr. Købet af Danisco Sugar vil således øge omsætningen i Nordzucker betragteligt, og det vil bringe virksomheden op som en klar nr. to blandt sukervirksomheder i EU efter den anden tyske sukervirksomhed, Südzucker. I 2007/08 havde Nordzucker en total sukkerproduktion på 1,9 mio. tons (inkl. Serbien), hvor Danisco Sugar i den tilsvarende periode producerede 1,1 mio. tons. Der er i alt 2.900 ansatte i Nordzucker.

Begge virksomheder har deltaget i EU's omstrukturingsordning og solgt kvote til EU. Nordzucker har i lighed med øvrige sukervirksomheder i EU gennemført flere fabrikslukninger de sidste

år, herunder så sent som efter 2007-kampagnen, hvor de lukkede en fabrik i Tyskland samt deres fabrik i Ungarn. Tilsvarende har begge virksomheder udnyttet den begrænsede mulighed for at købe ekstra kvote fra EU.

Efter omstruktureringen har Nordzucker i 2008 i alt 12 sukkerfabrikker, hvoraf 5 i Tyskland, 2 i Polen, 1 i Slovakiet og 4 i Serbien. Hertil kommer en ethanolproduktion i Tyskland, hvor man i december 2007 påbegyndte produktionen på en nyopført fabrik, der ligger i forbindelse med sukkerfabrikken i Klein Wanzleben. Det er den første ethanolfabrik i Tyskland, som udelukkende er baseret på sukkerroer. Der skal produceres 130.000 m³ ethanol årligt på fabrikken. Fabrikens kapacitet er til dette formål udvidet med 3.000 tons roer om dagen.

I 2007/08 var der i alt ca. 14.000 roedyrkere med levering til Nordzucker med et areal på 227.000 ha, heraf 140.000 ha i Tyskland. Arealet pr. dyrker i det tyske område er meget sammenligneligt med Danmark.

En sammenligning af udbyttet i roemarken i Nordzuckers område i Tyskland med Danmark viser en meget stor lighed

med et gennemsnit tæt på 10 tons polsukker pr. ha. I lighed med Danmark blev der også i Nordzuckers område i Tyskland sat ny rekord i kampagnelængde i 2007 med 117 dage, hvilket kun var to dage kortere end i Danmark.

Dyrkerejet virksomhed

De tyske dyrkere er organiseret med lokalforeninger og en overordnet paraplyorganisation, Dachverband Norddeutscher Zuckerrübenanbauer (DNZ), hvilket svarer fuldstændig til den danske organisationsstruktur frem til 2007, hvor vi nedlagde lokalforeningerne. I lighed med Danske Sukkerroedyrkere forhandler DNZ brancheaftale, varetager det politiske arbejde nationalt og i forhold til EU og er medlemmer i CIBE m.v.

Til forskel fra Danmark er dyrkerne ejere af deres sukervirksomhed Nordzucker, som har hovedkontor i Braunschweig. Nordzucker er dannet gennem en flerårig proces, hvor en række mindre andelsvirksomheder i det nordtyske område har slået sig sammen. Den sidste brik i denne udvikling faldt på plads i 2003.

På ejersiden er dyrkerne organiseret i et mellemliggende holdingselskab, som har ejermajoriteten i Nordzucker. ■

GUNILLA

Når indtjeningen bestemmer

Kilde: Alstedgaardforsøg, gns. af 2006-2007, sammenlignet med dyrkede sorter.

Gunilla giver markedets højeste merindtjening med over 1200 kr per ha og det højeste sukkerudbytte, 112 i relativ.

www.kws.com

KWS SCANDINAVIA A/S
Lars Andersen
Tel.: 86 629636
E-mail: l.andersen@kws.com

Seeding the future
since 1856

3-2008

15

EPD, hurtig og sikker fremspiring

Af
Lars Andersen
KWS
Scandinavisk A/S

For sen, uensartet og langsom fremspiring er et velkendt problem i roedyrknin-gen. Det medfører ofte problemer med rettidig ukrudtsbekæmpelse, ligesom roehøsten bliver besværliggjort ved aftopning af roer med forskellige størrelse og der bliver et større tab af små roer, alt i alt går det i sidste ende ud over udbyttet og økonomien. Som frøproducent har vi arbejdet intenst igennem en årrække for at finde en frøbehandling der kan afhjælpe problemet med uensartet fremspiring.

KWS er ikke bare verdens førende sukkerroeforædler, men også en virksomhed der investerer meget store ressourcer i frøteknologi for at sikre en hurtig og homogen markspiring. I 2007 introducere-de KWS roefrø på det Danske marked med EPD-behandling.

Hvad er EPD?

EPD er en forkortelse af **E**arly **P**lant **D**evelopment, eller på dansk "tidlig plante udvikling". Behandlingen har fokus på hvert enkelt frøparti, som behandles individuelt. Behandlingen indebærer frøvask, polering og størrelsessortering. Herudover anvendes et specielt udviklet materiale i pilleringsprocessen, som gør det muligt for frøet at spire hurtigere frem.

Hvad påvirker af EPD?

For at et roefrø begynder at spire skal der være en jordtemperatur på mindst 3 °C og en god vandforsyning. Disse forhold

kan EPD behandlingen ikke erstatte.

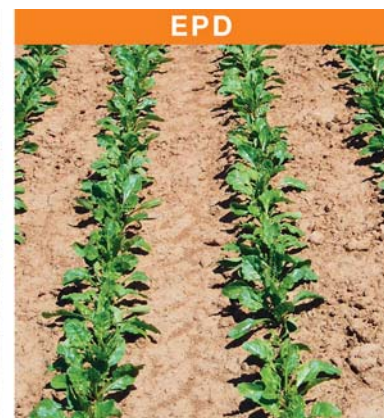
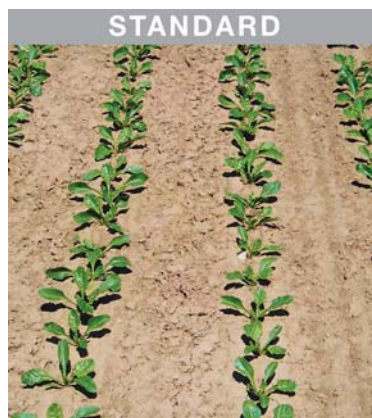
Derimod påvirker EPD-behandlingen frøets spirehvile, og vandoptagelsen bliver hurtigere både igennem pilleringsmaterialet og pericarpen (frugtæggen). Energiomsætningen i frøet påvirkes således, at lagringsprodukterne nedbrydes og hurtigere bliver tilgængelige for energiproduktionen og de biosyntetiske processer i frøet.

Fordele ved EPD behandlet frø

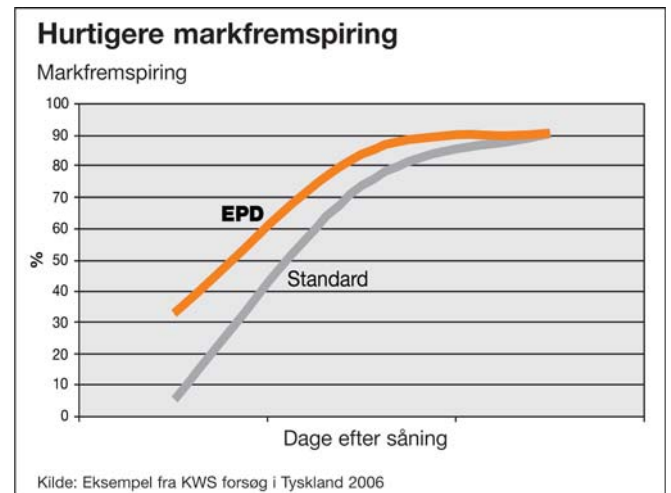
Dyrkeren kan forvente følgende fordele ved EPD behandlet frø:

- Tidlig og ensartet spiring
- Tidlig og ensartet markfremspiring
- Tidlig bladudvikling
- Tidlig udnyttelse af sollys og fotosyn-tese
- Tidlig og hurtig planteudvikling
- Stor opsamling af næringsstoffer
- Ensartet plantebestand
- Lavt høstspild
- Højt rod- og sukkerudbytte.

De nævnte fordele ved EPD-behandlingen kommer især til udtryk under ugunstige fremspiringsbetingelser, såsom

Større bladmasse og større fotosyntese i det tidlige forår med EPD.

lave temperaturer og ved skorpedannelse på jordoverfladen. Man kan sige at EPD-behandlingen er en slags forsikring for optimal fremspiring.

Den tidlige bladudvikling gør, at planten hurtigere kan udnytte sollyset, og derved sker der en selvforstærkning af væksten. Man vil kunne se effekten af denne udvikling hele sommeren, og det er ikke uvæsentligt for rodens størrelse og udvikling. Da det er utrolig vigtigt, at roerne har samme størrelse ved optagning, for at mindske høstspild, og derved også få en optimal og effektiv høstperiode, er det vigtigt at vælge roefrø der kan opfylde dette krav.

Sortsvalg

Man skal selvfølgelig stadig se på det økonomiske afkast ved valg af sukker-

EPD behandlet Julietta øverst,
Møn d. 30. juni 2008.

roesort, det er det vigtigste for dyrkeren. Især med den nye kontraktftale, hvor der bliver udbetalt tillæg ved opfyldelse af kontraktmængden, er det vigtigt at få valgt den rigtige sukkerroesort. Ved at vælge sorter med højt økonomisk afkast og EPD-behandling sikrer man sig det bedste udgangspunkt. Alle markedsførte sorter fra KWS har fået denne EPD-behandling.

Det er vigtigt at pointere, at den nye teknik til frøbehandling ikke har nogen påvirkning af frøets lagringsevne, hvilket kan ses som et bidrag til en mere sikker roedyrking i fremtiden.

Besøg www.kws.com og læs om praktisk erfaring i Danmark med EPD-behandlet frø. ■

Roeprisen forhøjes med 17,3 pct. i 2009 og 2010

Af Klaus Sørensen

Roeprisen i 2009 og 2010 forhøjes med 17,3 pct. Forhøjelsen udgør ca. 34 kr pr. ton roer, hvorved netto-roeprisen fra 2009, efter fradrag af EU's produktionsafgift, øges fra ca. 189 kr til ca. 223 kr pr. ton roer (16 % sukkerindhold). Øvrige beregninger af tillæg m.v. forbliver uændret. Prisstigningen udgør en samlet merindtjening for dyrkerne på ca. 86 mio. kr pr. år, svarende til en ekstra afregning på ca. **2.250 kr pr. ha.**

Roeprisen og øvrige vilkår er hermed fastlagt for den kommende 2-årige periode, som den nye roekontrakt skal tegnes for ved kontrakttegningen i begyndelsen af september 2008.

Sammen med aftalen om roeprisen er

der ligeledes indgået aftale om genetablering af Brancheaftalen, som Danske Sukkerroedyrkere opsagde undervejs i forhandlingsforløbet midt i juni måned. Brancheaftalen er genetableret i en næsten uændret form (se ændringer vedr. overskudsroer nedenfor) i den oprindelige løbetid frem til og med 2010.

Krav om kontraktopfyldelse

Halvdelen af prisforhøjelsen gives i form af et kontraktopfyldelsestillæg. Den enkelte dyrker skal således levere 100% af kontraktmængden for at få udbetalt hele prisforhøjelsen. Dette krav kan dog opfyldes på to måder:

1. Man leverer mindst 100 % af sin kontraktmængde.
2. Man sår, dyrker og leverer roer fra et areal, som mindst modsvarer kontraktmængden baseret på dyrkerens eget 5-

års gennemsnitsudbytte. Hvis man har gjort dette, får man udbetalt den fulde pris pr. ton roer uanset leveringsprocenten.

Sukkerroerne er konkurrencedygtige med alternative afgrøder

En beregning på DB i sukkerroer med den nye roepris viser, at sukkerroerne er konkurrencedygtige med alternative afgrøder. Hvis der som grundlag i beregningen benyttes et udbytte svarende til 5-års gennemsnittet i Danmark på 10,15 tons polsukker pr. ha (56,4 tons rod og et sukkerindhold på 18,0 pct.) er resultatet et DB2 på 5.230 kr pr. ha.

På omkostningssiden er benyttet aktuelle tal fra Dansk Landbrug Sydhavsøerne, hvor stykomkostninger + andre omkostninger for sukkerroer er beregnet til i alt 12.550 kr.

Til sammenligning har Dansk Landbrug Sydhavsøerne beregnet DB2 i vinterhvede til 4.965 kr og maltbyg til 4.820 kr. Beregningerne for såvel sukkerroer som alternative afgrøder er beregnet ved alm. afkast. Hvis man har højere udbytter og afkast på alternativerne, bør sukkerroer tilsvarende opjusteres.

Tabel 1. Udviklingen i prisen på sukkerroer

Pr. ton roer, 16 pct.	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Reduktion i roepris, pct.	-	24,68	31,74	36,21	39,74	39,74
Roepris, Euro	43,63	32,86	29,78	27,83	26,29	26,29
--- do ---, DKK	325,45	244,89	221,78	207,33	195,91	195,91
Produktionsafgift, kr	(-)	-	6,81	6,81	6,81	6,81
Netto EU-roepris, kr	325,45	244,89	214,97	200,52	189,10	189,10
Ekstra betaling fra Danisco	0	0	0	0	33,90	33,90
Roepris til dyrkerne	325,45	244,89	214,97	200,52	223,00	223,00

Netto EU-roeprisen er en EU fastlagt mindstepris, som fabrikanten skal betale dyrkerne. Mindstepris er reduceret med 39,74 pct. som følge af EU's sukkerreform i 2006.

Udbyttet stiger i sukkerroer

Udbyttet i sukkerroer stiger løbende med ca. 2 pct. pr. år, og med de seneste års kraftige strukturudvikling inden for sektoren kan det forventes, at udbyttetigningen får et ekstra løft. Hvis man har et udbytte over gennemsnittet på sin bedrift og f.eks. kalkulerer ud fra 12 tons polsukker pr. ha, vil det i kalkuleberegningen øge indtægten med 3.128 kr pr. ha. Herved opnås et DB2 på 8.358 kr for dyrkere med op til 40 km til fabrikken (omkostninger fastholdt uændret).

Fragttilskuddet øges i takt med strukturudviklingen

Med den nuværende Brancheaftale fra 2006 blev det fastlagt, at fragttilskuddet, som Danisco betaler til dyrkerne, udgør et fast beløb pr. ton kvotesukker. Dette faste beløb, om oprindeligt var 70 mio. kr med den daværende sukkerkvote i 2006, fordeles efter kampagnen ud pr. ton kvoteroer i henhold til aftalen herom, hvor der tages hensyn til dyrkerens afstand til fabrikken.

Fragttilskuddets størrelse afhænger dels af den gennemsnitlige sukkerprocent for hele landet, idet en højere sukkerprocent indebærer færre ton kvoteroer og dermed et højere fragttilskud pr. ton roer. Derudover afhænger fragttilskuddet også af, hvor langt den samlede roemængde skal transporteres i forhold til fabrikerne. Strukturudviklingen har medført, at roerne er flyttet tættere til fabrikerne, hvorved roerne skal transporteres færre km (færre tons-km), hvilket nu kommer dyrkerne til gode i form af et højere fragttilskud pr. ton roer.

Roernes placering i forhold til fabrikerne og sukkerprocenten kendes først efter henholdsvis kontrakttegning og kampagnen, men det forventes, at fragttilskuddet op til 40 km stiger til ca. 24 kr pr. ton kvoteroer, mens tilskuddet ved 80 km og derover stiger til 42 kr pr. ton kvoteroer. Det svarer til en stigning på 20 til 25 pct. i fragttilskuddet i forhold til sidste kampagnen 2007.

Forbedrede betingelser for overskudsroer

I forbindelse med genetableringen af Brancheaftalen blev der samtidig aftalt nogle nye forbedrede betingelser vedr. overskudsroer (roer leveret ud over kontrakten).

- Danisco har som noget nyt nu ret til at aftage overskudsroer i intervallet fra 100 - 105 pct. til fremstilling af industrisukker, men såfremt Danisco ønsker at udnytte denne mulighed, skal de betale fuld kvoteroepris, inkl. fragttilskud, for disse roer i intervallet 100 - 105 % af kontrakten.
- Dyrkeren bestemmer uændret over, om han vil afgive roerne i intervallet fra 105 - 110 pct. til Danisco eller overføre roerne til året efter som de først leverede roer af dyrkerens kontrakt. Prisen for overskudsroer udover 105 %, som Danisco aftager til industrisukker, vil fremover blive prisfastsat i forhold til Danisco's salgspris på industrisukkeret. Dette er i princippet nyt, men i praksis ændrer det næppe meget

Kalkule sukkerroer 2009 + 2010 - indtægtssiden

	5-års gns.			
Rodudbytte:	56,4 tons	pr. ha		
Sukkerpct.:	18,0 pct.			
Sukkerudbytte pr. ha	10,15 tons			
Kontraktroer	56,4 tons	á	223,00 kr =	12.577 kr pr. ha
Sukkertillæg	18,0 pct.	af	12.577,20 kr =	2.264 kr pr. ha
Tillæg for renhed	56,4 tons	á	6,00 kr =	338 kr pr. ha
Tillæg for nedsat prøvefrekvens			=	165 kr pr. ha
Tillæg for tidlig levering			=	60 kr pr. ha
Tillæg for sen levering			=	120 kr pr. ha
Roepulp	56,4 tons	á	16,00 kr =	902 kr pr. ha
I alt				16.427 kr pr. ha
Fragttilskud, 40 km	56,4 tons	á	24,00 kr =	1.354 kr pr. ha
Total inkl. fragttilskud, 40 km				17.780 kr pr. ha
Fragttilskud, 80 km	56,4 tons	á	42,00 kr =	2.369 kr pr. ha
Total inkl. fragttilskud, 80 km				18.796 kr pr. ha

Figur 1. Beregning af indtægtssiden i sukkerroer i 2009 og 2010. Beregningen er baseret på 5-års gennemsnitsudbyttet i Danmark. Sukkertillægget er eksakt beregnet i forhold til roeprisen, mens øvrige tillæg er forventede gennemsnitstal. Indtægt fra roepulp og fragttilskud er estimerede tal.

ved afregningen, idet salgsprisen på industrisukkeret også tidligere har været afgørende for prisfastsættelsen på overskudsroerne.

- Som hidtil har Danisco ret til at aftage overskudsroer over 110 %. Prisen fastsættes i forhold til salgsprisen på industrisukkeret.
- Alle lagerafgifter bortfalder for dyrkerne. Hvis Danisco ikke ønsker at aftage overskudsroer til industrisukker, er der således ingen omkostninger forbundet med at overføre overskudsroerne (sukkeret) til året efter, uanset leveringsprocent og mængde.

Som hidtil beslutter Danisco fra år til år, om de ønsker at aftage overskudsroer til industrisukker. Hvis de ønsker at aftage, skal de først aftage roerne i intervallet fra 100 - 105 % (til fuld kvoteroepris).

Det skal i øvrigt bemærkes, at det som hidtil er sådan, at såfremt der er dyrkere, som leverer under 100 % af kontrakten, så får andre dyrkere pr. automatik konverteret overskudsroer til kvoteroer i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde hele den danske sukkerkvote. Det er samme princip som f.eks. på mælkekvotområdet.

Udnyt regnearket på vores hjemmeside

På Danske Sukkerroedyrkeres hjemmeside ligger et regneark, som er udarbejdet

og løbende opdateres af Gorm Reventlow-Grinling, Krenkerup. Regnearket kan frit benyttes til at beregne DB i sukkerroerne. Det er et godt værktøj, som man på en rimelig og overskuelig måde kan benytte til at beregne økonomien i sukkerroerne ved at indlægge sine forudsætninger.

Det kan anbefales at benytte denne mulighed!

Fortsat 2-årig kontrakt

På Danske Sukkerroedyrkeres generalforsamling var der forslag og ønsker fremme om at ændre kontrakten fra 2-årig til 1-årig, som det var før 2007. Generalforsamlingen besluttede, at bestyrelsen skulle arbejde for denne ændring.

Danske Sukkerroedyrkere har dog i forhandlingerne fastholdt den 2-årige kontrakt for 2009 og 2010. Dette skyldes den særlige situation, som er opstået som følge af salget af Danisco Sugar til Nordzucker. I denne situation vil der uundgåeligt være mange løse ender, som skal falde på plads, herunder nye beslutningsgange og eventuelt nye personer på banen. Set i dette lys fandt vi det formålstjenligt at få en 2-årig prisaftale, som kan give ro og vished om roepriser og kontraktbetingelser indtil ejerskiftet er faldet endeligt på plads. I modsat fald skulle vi allerede næste forår forhandle roepris igen, hvilket måske kun er få

måneder efter en endelig godkendelse af salget hos konkurrencemyndighederne. Dernæst er det naturligvis også en afvejning af, hvorvidt man tror forhandlingspositionen om 1 år er bedre eller dårligere i forhold til den opnåede prisstigning på 17.3 %.

Den afgørende betingelse for en 2-årig kontrakt er dog opfyldt, idet roepris og leveringsbetingelser er kendte for den 2-årige periode, som der nu skal tegnes kontrakt for!

Kontrakttegnning i slutningen af august

Kontraktbørsen for handel med sukkerkontrakter er afviklet i første halvdel af august, og resultatet er meldt ud til dyrkerne (se omtale andetsteds i bladet). Danisco har herefter udsendt kontrakten for 2009-10, og kontrakten skal være underskrevet og indsendt til Danisco senest den 8. september 2008. Kontrakttegnningen er således fremrykket i forhold til tidligere år, hvor kontrakten først skulle returneres umiddelbart før såningen. Ændringen skyldes, at der herved er god tid til at få tegnet eventuelle ledige kontraktmængder, hvilket skal ske inden arealerne er disponeret til andre afgrøder, herunder typisk hvede. ■

EDENHALL.se

Det mest komplette program !
Bedste maskiner !
Bedste service !

EDENHALL AB
SE-260 30 VALLÅKRA, SVERIGE

TEL: +46 42 324050
E-mail: info@edenhall.se

FAX: +46 42 324069
www.edenhall.se

Forhandler:

KARL MERTZ A/S
Sakskøbing Tlf. 5470 4822
Horreby Tlf. 5444 7035
For fremvisning:
Ring 4033 8405
eller 2128 3788

Danisco Sugar solgt til Nordzucker

- dyrkerne får mulighed for medejerskab

Af Klaus Sørensen

Danisco Sugar er solgt til den nordtyske sukkervirksomhed Nordzucker. Handlen, som faldt på plads den 14. juli 2008, er betinget af myndighedernes godkendelse, hvilket forventes indenfor seks måneder. Endvidere indgik det som en betingelse, at Danisco's generalforsamling den 20. august 2008 gav bestyrelsen mandat til at gennemføre handlen. Som ventet var der en klar opbakning på generalforsamlingen til salget. Alt andet havde også været overraskende, idet startskuddet til salget blev givet på Danisco's generalforsamling i august 2007. Her havde et forslag om frasalgt ført til, at bestyrelsen fremlagde en plan, der indebar en opsplitning eller et frasalgt af Sugar indenfor to år. En plan som fik stor opbakning på den daværende generalforsamling.

Prisen for Danisco Sugar er oplyst til 5,6 mia. kr.

Med salget har Danisco taget sidste skridt mod at blive en virksomhed, som alene er en fokuseret ingrediensvirksomhed. Vejen hertil har over de senere år bl.a. ført til frasalgt af Danisco Foods (med produktion af bl.a. konservesærter) og Danisco Distillers (tidl. De Danske Spritfabrikker), og senest nu Danisco Sugar (tidl. De Danske Sukkerfabrikker). Hermed er ringen sluttet, idet ingrediensdelen, som medbragte Danisco-navnet, samt De Danske Spritfabrikker og De Danske Sukkerfabrikker, grundlagde

Danisco-koncernen i 1989. Efter mindre end 20 års ægteskab er aktiviteterne i de oprindelige tre virksomheder nu igen fuldstændigt adskilt. Spritten blev oprindeligt solgt til Sverige, men fik for få måneder siden en ny fransk ejer, mens sukkeret nu står med tyske ejere. Tilbage står ingredienserne, som nu alene former det tilbageværende Danisco A/S. Nordzucker har i forbindelse med handlen oplyst, at de ikke umiddelbart har planer om at ændre på virksomheden Danisco Sugar. Det er dog klart, at virksomheden får et nyt navn – hvad barnet skal hedde vides dog ikke endnu.

Mulighed for medejerskab

Før købet har der været drøftelser mellem Nordzucker samt Danske og Svenske Sukkerroedyrkere. Det har ført til en invitation fra Nordzucker om forhandlinger med henblik på, at Nordzucker vil tilbyde de danske og svenske dyrkere et medejerskab på op til 49 pct. i Danisco Sugar på samme vilkår, herunder pris, som Nordzucker har indgået aftale med Danisco om.

Et medejerskab vil være positivt for de danske dyrkere, idet et medejerskab vil give dyrkerne indflydelse på den fremtidige sukkerproduktion i Danmark og andel i værdiskabelsen i sukkerproduktionen. Sammen med Nordzucker og de Svenske Sukkerroedyrkere skal Danske Sukkerroedyrkere nu fastlægge det nærmere grundlag for et medejerskab,

herunder investeringsmodel og rammerne for den fremtidige drift af Danisco Sugar, der fortsætter som en selvstændig enhed.

Det grundlæggende udgangspunkt er, at et medejerskab vil være frivilligt for den enkelte dyrker, som hver især skal tage stilling hertil. Som nævnt udestår der nu at fastlægge det nærmere grundlag for et medejerskab, men vi regner med, at der er udsigt til en attraktiv investeringsmulighed, som både vil føre til et fornuftigt afkast og sikre dyrkerne indflydelse på den fremtidige sukkerproduktion.

Danisco giver 150 mio. kr til de danske og svenske dyrkere

Under de afsluttende forhandlinger fik de danske og svenske dyrkere tilsagn om, at Danisco vil støtte de danske og svenske dyrkeres investering i Danisco Sugar med et beløb på 150 mio. kr.

Den nærmere fremgangsmåde for nyttiggørelse af investeringstilskuddet vil blive præsenteret senere.

Hvad sker der nu?

Danske Sukkerroedyrkere arbejder nu videre med sagen, og så snart alle aftaler og formalia er på plads, vil der blive indkaldt til et dyrker-møde, hvor der vil blive informeret om investeringsmuligheden. Foreløbig har det videre arbejde afventet godkendelsen af salget på Danisco's generalforsamling. ■

Antallet af roedyrkere reduceret med 34 pct. siden 2007

Af Klaus Sørensen

Antallet af roedyrkere er reduceret markant siden 2007. Opgørelsen viser, at der er sket en reduktion fra 2.835 i 2007 til 1.872 i 2008, hvilket er en reduktion på 34 pct. En stor del af forklaringen ligger naturligvis i den kraftige nedgang i antallet af dyrkere vest for Storebælt, som er gået fra ca. 700 i 2007 til 62 i 2008.

Den markante reduktion følger udviklingen de seneste år, og til sammenligning var antallet i 2003, hvor EU tog hul på reformen af sukkerordningen, på 5.427 dyrkere – to ud af tre sukkerroedyrkere er således stoppet med roerne på blot 5 år!

Arealet med sukkerroer er i 2008 opgjort til 36.500 ha. Der er tale om en reduktion fra 39.300 ha i 2007, hvilket udgør en reduktion på 7,1 pct. Reduktionen skyldes hovedsagligt salget af sukkerkvote til EU.

Lav et sikkert sortsvalg!

Forudbestil RASTA frø
til sukkerroedyrkingen 2009

RASTA

Den største sort i Svensk
roedyrking 2008.

Nu også tilgængelig på den danske
sortsliste.

Gå ikke glip af chancen, også du
bør prøve den.

RASTA har:

Højt sukker-
udbytte

Lav mængde
vedhængende jord

En jævn og glat rod
som er let at høste

For mere information kontakt
Ingvar Christensson,
Syngenta Seeds AB Sverige
tel +46 418 43 71 35 eller
E-mail: ingvar.christensson@syngenta.com

Syngenta Seeds AB, Box 302, 261 23 LANDSKRONA, Sverige

Leverandør til de danske
sukkerroedyrkere!

Florida gennemfører naturgenopretning på 75.000 ha sukkerland

I midten af juni meddelte United States Sugar Corporation (USSC), at de vil sælge deres arealer til South Florida Water Managment. Det 75.000 ha store område i den sydlige del af Florida bliver herved en del af Everglades genopretningsprojektet, hvor de nuværende sukkerrørsmarker bringes tilbage til deres oprindelige tilstand som sumpområde.

Handelen indebærer, at staten Florida skal betale 8,2 milliarder kroner for de

75.000 ha svarende til 110.000 kr pr. ha. Man forventer en endelig underskrift på aftalen i september. Selvom aftalen medfører afslutningen på USSC's funktion i sukker, vil det dog ikke ske omgående. Aftalen tillader USSC at dyrke området de næste 6 år.

Ironisk nok kommer aftalen i stand lige efter en meget succesfuld høst og sukkerproduktion på den nyrenoverede Clewistone sukkerfabrik. USSC oplyste i maj, at 2007/08 høsten blev på 6,06

millioner tons sukkerrør, hvoraf der blev produceret 612.260 tons råsuiker, svarende til ca. 565.000 tons hvidtsukker.

Når handelen er afsluttet mellem USSC og Florida, vil det være den største naturbevaringsaftale i Floridas historie. Guvernøren sammenlignede den med den historiske aftale om USA's første nationalpark Yellowstone og beskrev aftalen om Everglades som lige så betydningsfuld. ■

Kort Nyt

Begyndende landbrugsreform på CUBA

På Cuba er staten begyndt at tilbyde maskiner og andre hjælpemidler til landmændene på langtidskreditter. Raul Castro, som har overtaget magten fra sin bror Fidel Castro, ønsker at gennemføre en landbrugsreform, hvor statens greb løsnes. Der bliver holdt møder med landmændene, hvor man afdækker deres behov for maskiner mm.

Pengene til investeringerne er garanteret af kreditter fra Venezuela, Iran m.fl. For at hjælpe landmændene til en bedre økonomi, vil staten desuden opkøbe 70 til 80 % af landbrugsprodukterne, hvilket har medført en fordobling og på nogle

varer en tredobling af priserne. Resten af produkterne vil blive solgt på det friemarked.

Jamaica investerer 1,5 mia. kr i sukkerfabrikker og ethanol

Virksomheden Infinity bio-energi planlægger at investere 1,5 mia. kr i Jamaicas 5 sukkerfabrikker. Fabrikkerne har ikke fået deres inventar moderniseret i mange år, og meget af inventaret stammer fra tiden før 1960. Det gamle og nedslidte udstyr har i mange år været årsag til nedbrud og produktionsstop.

Virksomheden vil fokusere på ethanol og stiler efter en produktion på op til 135 millioner liter i 2013. Der vil ligeledes

blive en energiproduktion på 168 MV i 2013. Fokuseringen på ethanol vil dog kunne mærkes på sukkerproduktionen, som forventes at falde fra 125.693 tons i 2009 til 62.000 tons i 2010.

Indiens sukkerproduktion på vej ned

Sukkerproduktionen i Indien svinger meget over tiden, og nu er kursen sat nedad igen efter nogle år med en produktion over 30 millioner tons. I produktionsåret 2008/09 er der udsigt til fald i produktionen til 20 millioner tons, hvilket er et fald på 24 % i forhold til året før på 26,3 millioner tons.

Landmændene skifter til andre afgrøder

som majs, ris og sojabønner, da priserne på disse afgrøder er bedre end på sukkerrør.

Den mindre produktion vil halvere Indiens eksport til 2 millioner tons. Der er lagre på 12 millioner tons ved starten af det nye produktionsår, og det årlige forbrug ligger på 22 millioner tons.

På trods af den aktuelle udsigt til reduktion i sukkerproduktionen vil der blive bygget 5 nye sukkerfabrikker i Uttar Pradesh, som derefter vil have 132 sukkerfabrikker. De nye fabrikker får en daglig kapacitet på 4.000 til 8.000 tons sukkerrør.

Der er 4 millioner dyrkere i staten Up,

som vil reducere arealet fra 2,5 millioner ha til 2,25 millioner ha. Høsten af sukkerrør forventes som følge heraf at falde fra 160 mio. tons til 126 mio. tons i 2008/09.

Australien ramt af dårligt vejr

Sukkerproduktionen i Australien er hårdt ramt af dårligt vejr med megen regn.

Det begyndte at regne i juni lige efter af høsten begyndte. Det har regnet kraftigt lige siden, og man forventer at det fortsætter. Der er faldet op til 100 mm i døgnet, hvilket medfører, at det er for vådt i markerne til at høste sukkerrørene. Der er således en stor risiko for, at man ikke får bjerget hele høsten.

Sukkerproduktionen i Australien er

centreret i Queensland, hvor der er 23 fungerende sukkerfabrikker. Australien producerede 4,96 millioner tons sukker i 2007/08, hvoraf 3,7 millioner

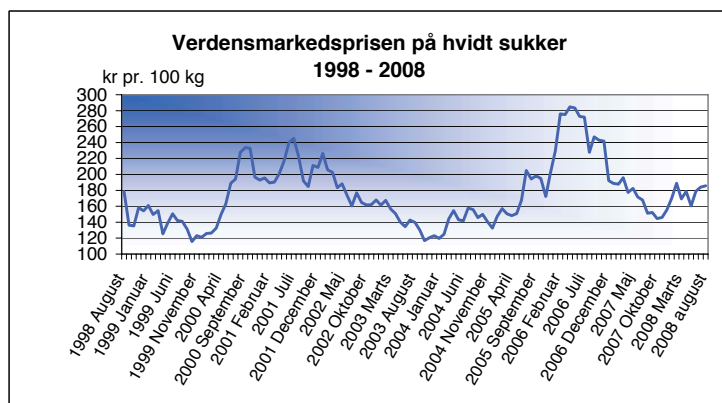
tons blev eksporteret.

British Sugar investerer i Kina

I øjeblikket er al opmærksomhed rettet mod Kina under de olympiske lege, men der foregår også noget på sukkerfronten for tiden.

British Sugar har netop afsluttet en aftale om at investere 600 millioner kr i sukkerroefabrikker i det nordlige Kina. British Sugar har været til stede i Kina siden 1995, hvor de indgår i et joint venture med en kinesisk partner. Selskabet, British Sugar Overseas China (BSO China) vil i alt over de næste 5 år investere 2,2 mia. kr i sukkerfabrikkerne i området, hvilket vil bringe produktionen op på 5 mio. tons roer og en sukkerproduktion på ca. 650.000 tons.

Herudover har selskabet også fire sukkermøller i den sydlige del af Kina, hvor der produceres ca. 500.000 tons sukker årligt fra sukkerrør. ■

Flot resultat i første prøveoptagning

Af Klaus Sørensen

Den 1. prøveoptagning af sukkerroer den 18. august 2008 viser 8,0 tons sukker pr. ha, hvilket er tæt ved 1 ton sukker over 5-års gennemsnittet. Det må betegnes som et flot resultat, især når man ser det i lyset af den sene såning og det tørre forår. Tilmed har mange områder på især Falster og Østlolland også lidt under manglende nedbør i juli måned. Udbyttet

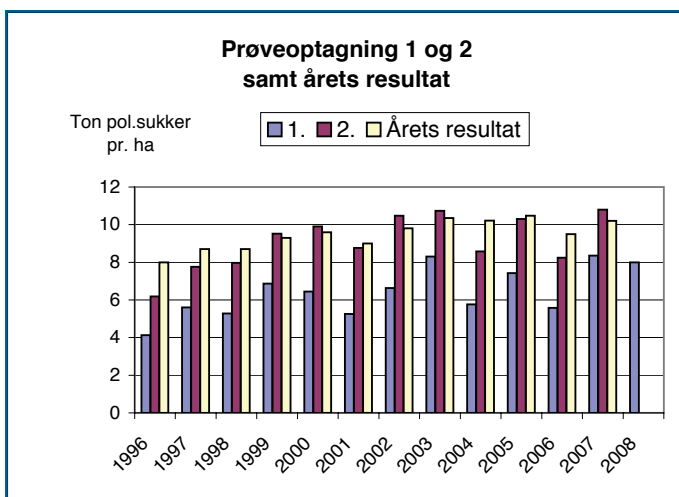
er baseret på et gennemsnitligt rodudbytte på 54,6 tons pr. ha og et sukkerindhold på 14,7 pct.

Ved en sammenligning med tidligere år skal det dog tages i betragtning, at der kun er et begrænset roeareal tilbage vest for Storebælt. Roerne herfra er

i stor udstrækning flyttet til Lolland og Falster, hvor udbytteerne traditionelt har ligget lidt højere. ■

1. prøveoptagning af roer - den 18. august 2008

Fabrik	Tons roer pr. ha	Pct. sukker i roen	Tons sukker pr. ha
Nakskov	57,0	14,7	8,4
Nykøbing	52,3	14,7	7,7
Gens. 2008	54,6	14,7	8,01
Gens. sidste 5 år	46,4	15,3	7,09

Af Bøje Andersen,
Rudbjergvej 65, Nakskov

Tørken har været hård ved roerne

Sommeren er ved at gå på hæld, og jeg kan se tilbage på en meget tør sommer på Vestlolland. Kornet modnede utroligt tidligt, og jeg begyndte at høste allerede den 26. juli.

Tilbage i foråret fik jeg sået roerne i de sidste dage af marts og i de første dage af april. Såbedet var nogenlunde, men lidt fugtigt i dybden. Jeg valgte derfor kun at harve en gang med Germinator-harven for derved at trykke jorden mindst mulig. På nogle af de værste lerpletter var jor-

den lidt grov, så såmaskinen blev sat lidt dybere i, hvilket gav en god fremspiring. Det kommer også til udtryk nu, hvor der i mere eller mindre omfang er strukturskade i marken. Man kan f.eks. se, at de to første rækker i marken, hvor traktorens dæk ikke har trykket, klarer sig flot. Flere har spurgt mig, hvordan det er gået med den hydrauliske topstang, som jeg havde konstrueret til at regulere sådybden med. Den fungerede efter hensigten, men der skal være en eller anden form for stop på topstangen, så den også kan reguleres i farten, uden man behøver vende sig for at se, hvor meget den har bevæget sig. Det må vente til næste vinter!

Ukrudtssprøjtningerne har virket tilfredsstillende. Jeg har sprøjtet roerne 3½ gang. Det skal forstås således, at den anden sprøjtning var med halv dosis, da

vejrudsigten viste ustadigt vejr. Herefter har vi radrenset alle roerne.

Og så kom lusene! Jeg havde, som mange andre, ingen Pirimor at sprøjte med, og jeg fik det først leveret 14 dage efter, at der egentligt skulle have været sprøjtet. Jeg tror derfor ikke, at jeg har fået fuld valuta af denne sprøjtning. Til sammenligning har jeg en anden mark, som ikke blev sprøjtet. Her gik luseangrebet i sig selv, og skaden synes ikke større end i de sprøjtede marker. Held i uheld – man ved aldrig, hvornår denne parasitering sker i naturen.

Anbefaler 30 fods skærebord

Den 5.-6. juli tærskede jeg rødsvingel af sorten Maxima. Dette var lidt spændende, idet vi skulle prøve en ny mejetærsker. Det gik over al forventning, dels med at høste og dels at udbyttet var på normalt niveau. Vandprocenten lå på

Den tidlige høst gav rig mulighed for en god efterafgrøde: på de fugtige dage er der sået sennep efter den hvede, som fik gylle i foråret.

13,5 %, så det blev tørret hjemme på pansertoppe før levering. Frøet var lige knapt modent, men vejrudsigten lovede en del nedbør, som jo desværre ikke kom alligevel, og der var desuden planlagt en uges ferie i Østrig midt i juli. Jeg høstede derfor, og i Østrig fik vi al den regn, som ikke faldt herhjemme!

Hjemme igen var alt om muligt endnu mere tørt, og det var tydeligt, at høsten nærmede sig med stormskridt. Vi fik travlt med at støvsuge kornsiloerne og hakke de sidste roer for at være helt klar inden høststart.

Som tidligere nævnt begyndte vi kornhøsten den 26. juli, hvor vi høstede vårbyg af sorten Power med 13-14 % vand. Herefter fortsatte vi om aftenen i hvedemarken ved siden af. Det var sorten Smugler, og vi tærskede den med 14 % vand. De følgende dage kørte vi los og blev netop færdige, før regnen kom den følgende lørdag (på bladets forsidebillede høstes det sidste hvede i begyndelsen af august). Alt kornet er høstet med lav vandprocent, men der er meget varmt i siloerne, så det er nødvendigt at have blæseren i gang om natten.

Sammenligner man høståret 2007 med høståret 2008 bliver man slået af forskelligheden. I 2007 lå næsten alt kornet ned, og der blev næsten ikke høstet tørt korn. I år har vi derimod ikke haft lejesæd, og alt kornet er høstet tørt. Desuden har jeg observeret, at den først såede hvede, jeg høstede i 2007, gav mindst udbytte (pga. rodsot). Hvorimod den først såede hvede høstet i 2008 gav størst udbytte. Mit udbytte i vårbyg ligger 10-15 % under, hvad jeg plejer at høste, hvorimod hveden har givet overraskende godt. Men hvad er normalt i hvede? Her på egnen har vi i de sidste par år ikke haft topudbytte. Måske passer det gamle ordsprog: ”hede giver hvede”.

Halmen presses i bigballer.

Jeg har i år udskiftet mejetærskeren og skulle da vælge mellem et skærebord på 25 og 30 fod. Jeg valgte 30 fod og kan kun anbefale dette valg. Det giver en langsommere men ikke så trættende kørsel. Det passer med 2 skar på forland, og med et kortere tømmerør skal kornvognen ikke køre i halmstrengen. Det brede skærebord er i sagens natur ikke afprøvet i lejesæd.

Min søn Niels, som er færdig på efterskole og hjemme i høsten, har presset bigballer med en nyindkøbt brugt presser. Han har kørt næsten lige efter mejetærskeren, så vi har fået det meste af halmen i hus før regnen. Den tidlige høst giver rig mulighed for en god efterafgrøde, så vi har på de fugtige dage sået sennep efter den hvede, som fik gylle i foråret.

Gule roer

Næste høst er roehøsten. De høje temperaturer og det stærke solskin ovenpå den lange tørke har været meget hård ved roerne. Derfor er jeg meget glad for regnen her i august. I pletter ses roerne uhyggeligt gule, og vi venter spændt på resultatet af første prøveoptagning. Jeg synes at have observeret, at sorten Angus er lysere i bladene end Stine. Om det

skyldes klimaet eller boniteten, skal jeg ikke kunne sige.

Roerne virker meget små på nuværende tidspunkt midt i august, så jeg er noget usikker på, om det bliver muligt at opfylde kontrakten. Hvis roerne vokser ligeså kraftigt som de overlevende melder efter regnen, kan det være udbyttet alligevel overrasker!

Jeg har netop sprøjtet roerne med 0,2 l Opus. Denne sprøjtning har jeg ventet med, da jeg syntes, at roerne var for slappe til at optage virkestofferne, og desuden har jeg fundet meget lidt mel-dug.

Det er også ved at være tid at samles i roeselskabet igen. Som omtalt i min første artikel i bladet i februar er vi 4 roedyrkere, som i 2007 gik sammen om at investere i en selvkørende roeoptyger. Vi skal have planlagt efterårets kørsel og har gode muligheder for at tilgodese alle ønsker om køredage og fridage.

Vi går et spændende efterår i møde med tanken om ejerskiftet på sukkerfabrikkerne og hvilke ændringer, det kan medføre for dyrkerne. ■

UDENLANDSKE TIDSSKRIFTER

Læst af
Cai Marcussen,
Rødby

Frankrig

Såningen i Frankrig faldt ca. 16 dage senere end normalt. Middelsådato var d. 13. april. En sådato som i forsøg har vist et potentielt tab af 8 % i sukker pr. ha. Samtidig er der via en vurdering af frøsalget en forventning om nedgang i sukkerroearbejdet i forhold til 2007. Der er imidlertid også lyspunkter, fremspiringen og bladudviklingen er forløbet uventet hurtigt og problemfrit, formentlig på grund af det sene såtidspunkt.

Tyskland

Ny omsåningsgrænse: Sydtykland har i år haft styrtregn med efterfølgende sammenslemning, kraftig skorpedannelse, og en deraf følgende elendig fremspiring. Et forløb som aktualiserer problemet – hvornår skal vi så om? Tidligere anbefalede man 45.000 pl. / ha som grænse. Nu bevirker faldende roepriser, at der er færre penge at så om for! Omsåningsgrænsen er derfor reduceret til 35.000 – 38.000 pl. / ha.

Mikronæringsstoffbehov: Sukkerroernes behov for mikronæringsstoffer er i de seneste år prøvet i storserie forsøg i Tyskland. Spørgsmålet har været, om det nuværende høje udbytniveau stiller ændrede krav om tilførsel? Forsøgene har haft to delopgaver: Tilførsel af fast gødning før såning, og udsprøjtning af Bor efter såning.

Udsprøjtning på roer med tydelig bormangel i juni – juli gav sikre merudbytter. Mangelsymptomer, der optræder senere, betaler ikke for sprøjtning med Bor. Tilførsel af mikronæringsstoffer i fast form tilrådes kun, når indholdet i jorden er for lavt. Den nye forsøgsserie

ændrer således ikke grundlæggende på tidligere rådgivning.

Bioethanol: Der skrives stadig meget om produktion af ethanol. Europas største fabriksanlæg ligger ved byen Zeist i Sachsen – Anhalt og har en årlig kapacitet på 360.000 m³. I en kommentar gør man opmærksom på, at man som fan af ethanol i benzinen ikke bør føle sig ansvarlig for de stigende fødevarerpriser.

England

Holder rhizomaniaresistensen: På Brooms Barn forskningscenter er man bekymret for, om de nuværende sorter kan opretholde deres resistens. Rhizomania er et virus, og sådanne har det med at ændre sig (mutere). Der er eksempler på, at resistensanlæg i en sort kan forfalde og miste sine egenskaber under hårdt rhizomaniapres. I den forbindelse må det ikke glemmes, at resistensen alene hviler på et enkelt arveanlæg placeret på kromosom III.

Rhizomania smitter ind i roerne gennem en jordsvamp Polymyxa. Spørgsmålet er derfor: "Er det muligt at blokere for denne svamp"? Findes der roemateriale, som er resistent overfor polymyxa? Som ofte tidligere blev en ny resistenskilde fundet ved at søge i vilde strandbeder! I krydsning viste de udvalgte strandbeder sig at kunne overføre deres polymyxaresistens til de rhizomaniaresistente roer. Slutresultatet er godt, det er nu muligt at forædle roer med dobbeltresistens. Roer med resistens overfor såvel rhizomania som dens smittebærer polymyxa. Polymyxaresistensen hviler ikke kun på et enkelt arveanlæg, men på to kromoso-

mer nr. IV og IX. Det siger sig selv, at der resterer en del forædlingsarbejde med at rense de uønskede egenskaber fra strandbederne ud, men når det er overstået, har man en livrem – sele løsning. Det er der også behov for, når det drejer sig om så farlig en sygdom som rhizomania.

Superprimer XBEET's: Firmaet Germains er eksperter i pillering og har stået fader til primingsmetoden "Advantage", der har øget såvel fremspiring som fremspiringshastigheden. Nu kommer firmaet med en ny generation af priming "XBEET". Den ny metode er prøvet i USA med statisk sikre merudbytter i sukker pr. ha. Årsagen til det gode resultat skal formentlig findes i en utrolig hurtig fremspiring, hvor 50 % af planterne var oppe på mindre end 6 dage. Germains går nu i gang med at teste XBEET i hele Europa.

USA

Roundup roer: Deres roeavis fra foråret 2008 omhandler hovedsagelig økonomiske og politiske forhold. Mellem dette stof er der gemt positiv omtale af resultater om let og problemfri ukrudtsbekæmpelse i Roundup roer i 2007. Samtidig beklages, at prisen på Roundup er steget med 44 %, formentlig fordi kineserne har reduceret drastisk på den 1/3 af verdensforbruget, som bliver produceret i Kina! Der meldes også om, at folkene fra anti genteknologi grupperingerne har iværksat flere demonstrationer.

Danske roedyrkere har igen i 2008 haft meget svært ved at bekæmpe mælderne! En helt miljørigtig løsning på "mældeproblemet" kunne være at tillade brug af Rounduproer! ■

Ligevægtspris på 3 kr på Kontraktbørsen

Af Klaus Sørensen

Kontraktbørsen for handel med sukkerkontrakter blev afviklet fra den 5. – 15. august 2008. Tidspunktet blev valgt, så alle kunne få den optimale mulighed for at planlægge og disponere sit areal forud for 2009.

Resultatet blev en ligevægtspris på 3 kr pr. ton polsukker. Der er omsat 3.860 tons kontraktmængde. Der har i alt været 178 bydere, hvoraf 59 har fået købt, mens 57 har fået solgt.

De sidste 62 har ikke fået handlet, da

deres købs/ salgsbud har ligget under/ over ligevægtsprisen. I modsætning til sidste kørsel af kontraktbørsen i begyndelsen af året har der denne gang således været ligevægt på Børsen, idet der både har været købs- og salgsbud, som ikke er kommet i betragtning.

Den begrænsede omsætning på Børsen viser ligeledes, at der er faldet mere ”ro” over sukkerroerne, idet de 3.860 tons kun udgør 1 pct. af kontraktmængden, hvor der forud for 2008-sæsonen i alt blev omsat ca. 24 pct. af kontraktmængden.

Til de 3.860 tons skal dog lægges de

individuelle handler frem til 15. januar 2009, men det vil næppe ændre meget på billedet.

Alle 178 bydere har fået direkte besked om forløbet af deres bud og den eventuelle ændring i deres kontraktmængde til 2009. Handlerne har virkning fra 2009-sæsonen.

I lighed med tidligere har man fortsat mulighed for at handle sukkerkontrakter på individuelt plan frem til den 15. januar 2009. Da kontrakttegningen for 2009 afsluttes den 8. september 2008, medfører det i praksis, at handler herefter foregår med tegnede kontrakter, hvor køberen hermed overtager en underskrevet kontrakt og dermed også kontraktforpligtigelsen for den 2-årige periode. ■

Sammenlægning af kontrakter

Af Klaus Sørensen

Når muligheden for at handle kontraktmængde forud for 2009 afsluttes den 15. januar 2009 vil der ske en omlægning af måden, hvorpå kontraktmængderne er registreret.

I det nuværende system har hver dyrker en eller ofte flere enkeltkontrakter, som hver er på en given mængde polsukker. Omlægningen medfører en forenkling af systemet, således at hver dyrker blot registreres med én kontrakt på en vis mængde polsukker.

Dette medfører bl.a., at man ved salg af kontraktmængde ikke er bundet til at sælge en mængde polsukker, som lige netop svarer til en af de enkeltkontrakter, man råder over. Og ved køb af kontraktmængde lægges den købte mængde blot på den kontraktmængde, man er registreret for i forvejen.

Forpagtningsforhold behandles som køb/ salg

Samtidig fjernes begrebet forpagtning af

kontraktmængde i Brancheaftalen. Man kan dog fortsat forpagte/ bortforpagte sin kontraktmængde, men det skal ske ved, at dyrkerne udformer individuelle handelsaftaler, hvor indgåelse og ophør af forpagtningsforløbet sker gennem et køb/ tilbagesalg parterne imellem.

Reelt er ændringen begrænset, idet det allerede i dag er således, at det er op til forpagter/ bortforpagter selv at informere Danisco om et dyrkerskifte både ved indgåelse og ophør af forpagtningsforhold. Intet foregår pr. automatik ej heller i dag. Hvis man fremover ønsker at bortforpagte sin kontrakt, skal man således udforme en salgsaftale med forpagteren, hvori der indgår en form for tilbagekøbsklausul, hvor man bl.a. skal tage stilling til tidsperiode, pris, løbende betaling m.v. Reelt de samme ting, som indgår i en forpagtningsaftale i dag.

Omlægningen medfører naturligvis, at der skal foretages tilpasninger i de nuværende forpagtningsaftaler, som er registreret på en specifik enkeltkontrakt. Omvendt så har det seneste år med køb/

salg af kvote til EU og deraf reguleringer i dyrkernes kontrakter givet en del problemer i forpagtningsforhold i forhold til fordelingen af betaling m.v. En forenkling kan medvirke til, at sådanne ændringer, som f.eks. kommer fra EU fremover, på lettere vis kan løses i et ”forpagtningsforhold”.

Det er desuden således, at med den tilbagevendende mulighed for at handle sukkerkontrakter, dels på Børsen dels individuelt, er behovet for kunne indgå forpagtningsaftaler reduceret væsentlig. Man kan jo altid købe en kontrakt igen, hvis man ønsker at genoptage roedyrkingen.

Når vi har fået de praktiske ting på plads vedr. omlægningen, vil vi informere nærmere herom. Vi vil herunder se på de elementer, som kan indgå i en ”forpagtningsaftale” mellem to dyrkere, således at overgangen til det nye registrerings-system kan forløbe så gnidningsfrit som muligt. ■

PP

Magasinpost - UMM

ID-nr. 46584

MARIBO-SORTER
ROER "DER RYKKER"

maribo.com

→ ^{NY} ANGUS - ^{NY} JENNY - ^{NY} MOLLY - ^{NY} PONDUS
PALACE - TUNIS

- Sikre danske sorter til danske roemarket
- Hurtig og ensartet fremspiring
- De glatte roer som er nemme at dyrke
- Din garanti for et godt økonomisk udbytte

Læs mere om sorterne og andre spændende nyheder på www.maribo.com under Danmark

DANISCO

Danisco Seed · Højbygårdvej 31 · DK-4960 Holeby
Tel: +45 5460 6031 · Fax: +45 5460 7068
www.maribo.com · daniscoseed@danisco.com

Frø af bedste kvalitet